

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra společenských věd

Bakalářská práce

Veronika Weberová

Vývoj školství v Bohumíně od roku 1848

„Prohlašuji, že jsem tuto práci s názvem Vývoj školství v Bohumíně od roku 1848 vypracovala samostatně s použitím uvedených pramenů a uvedené literatury“.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'W. J. ...', written in a cursive style.

V Olomouci 04.12. 2023

.....

Vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Mgr. Pavlu Krákorovi, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce a trpělivost. Děkuji Paní archivářce, která mi pomohla se zorientovat v karvinském archivu. Děkuji Paní Janě Moškořové z gymnázia, mé bývalé učitelce společenských věd, která mě inspirovala k tomuto studiu a dovolila mi nahlédnout také do archivu školy. A v neposlední řadě děkuji mým nejbližším, byli mi oporou po celou dobu studia i při psaní bakalářské práce.

K uctění památky zesnulého Zdeňka Veselého, pedagog, bývalý zastupitel města, kronikář, sportovní činovník. Rodák z karvinské části Doly, žil v Bohumíně déle jak 50 let. Od roku 2001 byl kronikářem města. Založil novodobou tradici velkých běžeckých akcí v Bohumíně, v roce 1999 byl u počátku vysílání bohumínské televize. V roce 2018 získal titul Bohumínský AMOS. Rozhovor s Panem Veselým měl být nejvíce cennou součástí mé bakalářské práce, bohužel k tomuto rozhovoru nestihlo dojít. Zemřel v prosinci roku 2022.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá vývojem a historií školství v obci Bohumín od roku 1848 až po současnost. Věnováno je zde i několik kapitol vývoji školství v České republice obecně k ucelení tématu. V práci se rozebírá stručný vývoj města i pár osobností, které se zapsaly do dějin Bohumína z hlediska vývoje obce i školství. Neopomenut nezůstal ani Jan Amos Komenský, jehož práce je nedílnou součástí nynějšího vzdělávacího systému.

KLÍČOVÁ SLOVA

Školství, vývoj, Bohumín, gymnázium, škola, vzdělání, vzdělávací systém

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the development and history of education in Bohumín from 1848 to the present. Several chapters are also devoted to the development of education in the Czech Republic in general, to complete the topic. The thesis discusses a brief development of the town and a few personalities who have made their mark in the history of Bohumín in terms of the development of the municipality and education. Jan Amos Komenský, whose work is an integral part of the current educational system, has not been forgotten.

KEY WORD

Education, development, Bohumín, gymnasium, school, education system

OBSAH

ÚVOD	7
1 VŠEOBECNÝ KONCEPT ŠKOLSTVÍ – JAN AMOS KOMENSKÝ	8
2 VÝVOJ ŠKOLSTVÍ – V ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI	9
2.1 Školství po roce 1848	9
2.2 Vývoj školství v Těšínském Slezsku do roku 1910	11
2.3 Meziválečné období v Těšínském Slezsku	12
3 VÝVOJ ŠKOLSTVÍ V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI	13
3.1 Vývoj školství v Bohumíně	14
3.1.1 Význam jazyka ve školství – hranice tří národů	16
3.2 Stručná historie města	17
3.3 Začátek 19. stol – vznik významných škol	19
3.3.1 Gymnázium Františka Živného	19
3.3.2 Bohumínská klášterní škola	20
3.3.3 Masarykova škola	21
4 ŠKOLSTVÍ V BOHUMÍNĚ PO ROCE 1989	22
4.1 Vývoj jazyka – současnost	22
4.2 Vzdělávací instituce v přítomnosti	23
4.3 Střední školy	23
4.3.1 Odborné školy v Bohumíně	23
4.3.2 Gymnázium Františka Živného	24
4.4 Základní školy	25
4.4.1 Masarykova základní škola	25
4.4.2 Základní škola a mateřská škola tř. Dr. E. Beneše	26
4.5 Tabulka počtu žáků na základních školách studujících v Bohumíně za rok 2022	26
5 PŘÍNOS ŠKOLSTVÍ	27
5.1 Významné osobnosti	27
5.2 Vliv vývoje školství na společnost v Bohumíně	29
ZÁVĚR	31
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	32
PŘÍLOHY	34

ÚVOD

Tato bakalářská práce zkoumá pokrok ve vzdělávání. Zaměřuje se konkrétně na město Bohumín, které, přes svou menší velikost, vyniká svou bohatou a zajímavou historií, často předčí i větší a rušnější města. Hlavním úkolem této práce je detailně popsat vývoj vzdělávacího systému právě v tomto městě.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. V těchto kapitolách se rozebírá stručný vývoj školství od 19. století. Poté je podrobněji prozkoumáno školství v určitých časových obdobích. Významnou roli v rozvoji výuky sehrál Jan Amos Komenský a jeho celková koncepce vzdělávání, jejíž myšlenky a postoje přetrvávají dodnes a slouží jako inspirace pro mnoho pedagogů.

Druhá kapitola se mimo jiné zabývá vývojem školství v Těšínském Slezsku, jelikož Bohumín do této oblasti historicky náleží.

V následující kapitole je rozepsána historie Bohumína, kde se podrobněji rozebírá různorodost a vývoj této obce. Původně to byla malá osada u polských hranic, která postupně získala na významu. Stala se klíčovým spojovacím bodem železniční sítě mezi západní a východní Evropou, což vedlo k vzniku Nového Bohumína. Tento nový rozvojový úsek vznikl poté, co farář odmítl umožnit výstavbu železnice v původní obci Starý Bohumín, kde se nachází i můj rodný dům.

Popis vývoje školství v Bohumíně začíná od doby, kdy byla postavena první škola v tomto městě. Dále se práce zaměřuje na podrobnější analýzu vzniku jednotlivých škol v dané oblasti.

Součástí je také pohled na současné školství v Bohumíně. Školy zde často prošly změnami ve svých názvech. Výčet obsahuje školy různých typů a specializací. Kromě toho je připojena tabulka s počtem žáků na základních školách v Bohumíně za rok 2022, poskytující přehled o aktuálním počtu dětí studujících v těchto institucích.

Tato práce rovněž zkoumá jazykovou strukturu v Bohumíně, protože vyučovací jazyk na školách prošel od roku 1848 výraznými změnami.

1 VŠEOBECNÝ KONCEPT ŠKOLSTVÍ – JAN AMOS KOMENSKÝ

Jan Amos Komenský, často nazývaný jako Comenius, je jedním z nejvýznamnějších myslitelů v oblasti vzdělávání v historii. Narodil se v roce 1592 na Moravě a jeho životní dílo ovlivnilo vzdělávání a pedagogiku po celém světě. Jeho všeobecný koncept školství byl revoluční a představoval komplexní systém, který kladl důraz na dostupnost vzdělání pro všechny bez ohledu na sociální postavení či původ.

Jednou z jeho klíčových myšlenek bylo přesvědčení, že vzdělání by mělo být přístupné pro každého. Ve svém díle "Velká didaktika" z roku 1632 nastínil ucelený systém vzdělávání, který zdůrazňoval význam širokého humanistického vzdělávacího plánu a aktivního, zážitkového učení. Komenský se domníval, že vzdělání by mělo být založeno na pozorování a zkušenostech spíše než na abstraktní teorii. Tento přístup umožňoval dětem učit se individuálním tempem a podporoval jejich osobnostní rozvoj.

Další důležitou myšlenkou bylo prosazování používání lidových jazyků ve vzdělávání namísto latiny, která byla tehdy dominantním jazykem. Tímto způsobem se Komenský snažil vzdělání učinit dostupnějším a srozumitelnějším pro všechny. Jeho snaha o demokratizaci vzdělání a zdůrazňování praktického vyučování měly hluboký dopad na budoucí vývoj pedagogiky.

Jeho křesťanská víra a přesvědčení, že vzdělání je klíčové pro formování osobností schopných vést ctnostný život a přispívat k obecnému dobru, zásadně ovlivnily jeho přístup k vzdělávání. Komenský věřil, že prostřednictvím vzdělání je možné vytvořit harmoničtější a spravedlivější společnost.

Jeho myšlenky o vzdělávání a jeho obecný koncept školství byly hluboce inovativní a formovaly moderní pedagogiku. Jeho dědictví zahrnuje důraz na humanistické osnovy, přístupné vzdělání pro všechny a aktivní, prožitkové učení, což dodnes slouží jako inspirace pro pedagogy po celém světě. Komenský byl vizionářským myslitelem a jeho myšlenky nejen změnilu podobu vzdělávání, ale i vývoj společnosti jako celku.¹

¹ KÁDNER, Otakar, 1912. *Stručné dějiny pedagogiky a školství*. Praha: Dědictví Komenského. Spisy Dědictví Komenského. Str. 28-34

2 VÝVOJ ŠKOLSTVÍ – V ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI

Vývoj školství hrál v dějinách lidské civilizace zásadní roli. Od starověku až po současnost sloužily školy jako prostředek předávání znalostí, dovedností a hodnot z jedné generace na druhou. V průběhu času se školy vyvíjely v reakci na měnící se sociální, politické a ekonomické podmínky a odrážely potřeby a aspirace společností, v nichž existovaly.

V mnoha ranných civilizacích byly školy vyhrazeny především elitám, které se vzdělávaly ve čtení, psaní a matematice jako prostředku k upevnění a udržení své moci. Jak se však společnosti stávaly složitějšími a rozmanitějšími, školy začaly sloužit širšímu okruhu studentů. Například ve starověkém Řecku byly školy zřízeny za účelem vzdělávání občanů v umění rétoriky, filozofie a demokracie. Podobně ve starověké Číně vznikaly školy pro vzdělávání úředníků v konfuciánské klasice a pro zajištění kontinuity císařského systému.

Ve středověku školy nadále sloužily především elitám a univerzity vznikaly jako centra vzdělanosti pro šlechtu a duchovenstvo. V období renesance a osvícenství se rozšířil přístup ke vzdělání, šířily se humanistické a vědecké myšlenky a vznikaly nové formy poznání. Průmyslová revoluce a vznik moderního národního státu vedly k rozvoji systémů povinného vzdělávání, jejichž cílem bylo poskytnout všem občanům základní gramotnost a matematické dovednosti.

Ve 20. století se školy dále vyvíjely v reakci na měnící se sociální, politické a ekonomické podmínky. Zavedení masových vzdělávacích systémů, technologický pokrok a rostoucí rozmanitost společnosti vedly ke vzniku nových forem vzdělávání, včetně odborného vzdělávání, dálkového vzdělávání a celoživotního učení. Školy dnes i nadále hrají klíčovou roli při utváření znalostí, dovedností a hodnot budoucích generací, stejně jako při podpoře sociální mobility, hospodářského růstu a demokratické účasti.²

2.1 Školství po roce 1848

Rok 1848 byl v dějinách Česka přelomový. Znamenal začátek nové éry politických a sociálních reforem, které měly zásadní dopad na vzdělávací systém země. Před rokem 1848

² ŠMAHELOVÁ, Bohumíra. *Dějiny školy a pedagogiky: Vznik výchovy.* (str.2-13)

bylo školství v českých zemích do značné míry pod kontrolou katolické církve. Existovalo sice několik protestantských škol, ale bylo jich málo. K první velké reformě vzdělávacího systému došlo v roce 1848, kdy rakouský císař František Josef I. vydal dekret, kterým byla v Praze zřízena první univerzita, kde se vyučovalo česky. Jednalo se o významný milník, neboť poskytl tolik potřebnou platformu pro rozvoj českého školství a kultury.

Po zřízení univerzity v Česku následovala řada reforem, jejichž cílem bylo rozšířit působnost vzdělání v českých zemích. V roce 1854 byl přijat zákon, který zavedl povinné základní vzdělání pro všechny děti ve věku od 6 do 12 let. To byl velký průlom, neboť zajistil, že i nejhudší děti v zemi budou mít přístup k základnímu vzdělání.

K další významné reformě došlo v roce 1868, kdy byl přijat zákon, který v českých zemích zavedl celostátní vzdělávací systém. Tento systém zahrnoval síť základních škol, středních škol a odborných učilišť. Systém byl navržen tak, aby byl přístupný všem dětem bez ohledu na jejich sociální a ekonomické zázemí.

Reformy školství na konci 19. století byly vedeny snahou o podporu české kultury a jazyka. Čeští nacionalisté viděli ve vzdělání způsob, jak posílit svou identitu a čelit dominantní německé kultuře, která v českých zemích dlouho převládala. Reformy tohoto období se proto vyznačovaly silným důrazem na český jazyk a kulturu.³

Na počátku 20. století došlo k dalšímu rozvoji českého školství. V roce 1918 vznikla Československá republika, což přineslo významné změny ve vzdělávacím systému. Nově vzniklá republika usilovala o vybudování moderní, demokratické společnosti a vzdělávání hrálo v této vizi klíčovou roli. Vzdělávací systém byl reorganizován s cílem poskytnout komplexnější a modernější učební osnovy.

V meziválečném období vznikla v Československu řada nových škol a vzdělávacích institucí. Byla to doba velkých experimentů a inovací ve vzdělávacím systému.⁴

Zaváděly se nové pedagogické přístupy a rostl důraz na praktické vzdělávání a odbornou přípravu. V období komunistické vlády v Československu (1948-1989) došlo k zásadním změnám ve vzdělávacím systému. Komunisté kladli velký důraz na ideologickou výchovu a snažili se z mladých lidí vychovat loajální komunistické občany. Učební osnovy byly silně ovlivněny marxistickou ideologií a velký důraz byl kladen na odborné vzdělávání.

³ FAIMONOVÁ, Abby, 1910. *Dějiny školství rakouského: Po roce 1848, Svazek 2. Šolc.* (str. 23-125)

⁴ KŮSOVÁ, P, 2013. *Diplomová práce. Školství v době I. Československé republiky. Olomouc.* (str. 8-49)

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 prošel český vzdělávací systém významnou reformou. Důraz na ideologické vzdělávání byl nahrazen důrazem na demokratické hodnoty a kritické myšlení. Vzdělávací systém byl restrukturalizován tak, aby poskytoval jednotlivým školám větší autonomii, a byl znovu kladen důraz na význam výuky cizích západních jazyků (angličtina, francouzština, němčina).⁵

Lze říct, že vývoj školství v České republice po roce 1848 byl poznamenán řadou významných reforem a inovací. Vzdělávací systém se vyvinul ze systému kontrolovaného katolickou církví v moderní demokratický systém, který poskytuje komplexní vzdělání všem dětem. Navzdory mnoha výzvám, kterým čelil, zůstal český vzdělávací systém oddaný ideálům demokracie, rovnosti a příležitosti pro všechny.

2.2 Vývoj školství v Těšínském Slezsku do roku 1910

Těšínské Slezsko, které se nachází na hranicích mezi Polskem a Českem, rozpínající se až na území Bohumína, má bohatou historii polského školství sahající až do 19. století. V tomto období byl region součástí Rakouska-Uherska, což znamenalo, že polské školství podléhalo přísným předpisům a omezením.

Navzdory těmto omezením byli polští pedagogové v regionu odhodláni propagovat polský jazyk a kulturu. První polská škola na Těšínském Slezsku byla založena v roce 1829 ve městě Jabłonków. Po této škole následovalo několik dalších v regionu, včetně polského gymnázia (střední školy) v Cieszyně v roce 1871. Zakládání polských škol na Těšínském Slezsku se neobešlo bez problémů. Rakousko-uherské úřady se často stavěly negativně k propagaci polské kultury a jazyka, polské školy podléhaly přísným předpisům a kontrolám. Polští pedagogové byli také často v rozporu se svými českými kolegy, kteří ve stejném regionu propagovali český jazyk a kulturu. Navzdory těmto problémům se polskému školství na Těšínském Slezsku dařilo i na počátku 20. století. Do roku 1910 existovalo v regionu více než 200 polských škol, včetně základních, středních a odborných. Tyto školy navštěvovaly tisíce polských žáků, kteří se učili ve svém rodném jazyce a dostávalo se jim komplexního vzdělání s důrazem na polskou kulturu a historii.⁶

⁵ PÍŠOVÁ, Eva, 2014. *Ideologické aspekty vzdělávání v socialistickém Československu.: Projevy ideologických prvků v učebnicích pro střední školy.* Plzeň. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická. (str.20-26)

⁶ ADAMUS, Alois, 1930. *Jazyková otázka ve školství na Těšínsku, Moravská Ostrava.* (str.11-75)

Kromě formálního vzdělávání hrály v 19. a na počátku 20. století důležitou roli při propagaci polského jazyka na Těšínském Slezsku také polské kulturní instituce. Patřily k nim knihovny, divadla a muzea, které Polákům v regionu poskytovaly příležitost navázat kontakt se svým dědictvím a vyjádřit svou národní identitu.

Celkově se polské školství na Těšínském Slezsku v 19. a na počátku 20. století vyznačovalo silným odhodláním propagovat polský jazyk a kulturu, a to navzdory výzvám ze strany rakousko-uherských úřadů a českých vzdělanců v regionu. Zakládání polských škol a kulturních institucí pomohlo vytvořit živou polskou komunitu na Těšínském Slezsku, která se rozvíjela po celé 20. století.

2.3 Meziválečné období v Těšínském Slezsku

Meziválečné období mezi koncem první a začátkem druhé světové války bylo pro školství na Těšínsku, v regionu na hranicích Polska a Československa, obdobím významných změn a rozvoje. Region byl v roce 1920 na základě Versailleské smlouvy rozdělen mezi Polsko a Československo a obě země v něm zavedly vlastní vzdělávací systémy.

Polské školství na Těšínsku se v meziválečném období vyznačovalo silným důrazem na polský jazyk a kulturu. V celém regionu byly zřízeny polské školy. Učební osnovy byly koncipovány tak, aby podporovaly polskou identitu a vlastenectví, a zahrnovaly předměty polské literatury, historie a zeměpisu. Kromě základních a středních škol zřídila polská vláda v meziválečném období na Těšínsku také několik vysokých škol. Patřila k nim Slezská univerzita v Katovicích, která měla pobočku ve městě Těšín, a Státní škola výtvarných umění v Zakopaném. Tyto instituce přispěly k tomu, že se Těšínsko stalo centrem intelektuálního a kulturního života v Polsku. České školství na Těšínsku se v meziválečném období rovněž vyznačovalo silným důrazem na jazyk a kulturu. Přes silný důraz na národní identitu a kulturu v polském i českém školství na Těšínsku v meziválečném období existovaly také snahy o podporu tolerance a porozumění mezi oběma komunitami. V některých oblastech byly zřízeny dvojjazyčné školy, kde se vyučovalo polsky i česky, a existovaly také snahy o podporu kulturní výměny a spolupráce mezi polskými a českými pedagogy.⁷

⁷ TOMÁŠOVÁ, Zuzana, 2019. *Polské národnostní školství v regionu Těšínského Slezska: Vývoj v čase a faktory ovlivňující jeho stabilitu.* Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta. (str.30-32)

3 VÝVOJ ŠKOLSTVÍ V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI

Moravskoslezský kraj v České republice má bohatou historii v oblasti vzdělávání, jejíž kořeny sahají až do středověku. Nicméně významné reformy v oblasti vzdělávacího systému se začaly dít až v 19. století.

V roce 1848 byl vydán dekret rakouského císaře Františka Josefa I., který zřídil první univerzitu s výukou v českém jazyce v Praze. Toto rozhodnutí představovalo zásadní mezník, neboť vytvořilo platformu pro rozvoj vzdělanosti a kultury v celém Českém regionu, včetně Moravskoslezského kraje.

Následně po založení této univerzity následovala série reforem, jejichž cílem bylo rozšířit dostupnost vzdělání v tomto regionu. Tento vzdělávací systém byl přijat a rozšířen v Moravskoslezském kraji, kde začalo působit mnoho uznávaných škol.

Po vzniku Československé republiky na začátku 20. století vláda intenzivně investovala do školství, což vedlo k rozšíření středních škol a vzniku nových v Moravskoslezském kraji. Tento rychlý rozvoj však byl násilně přerušena druhou světovou válkou, během níž bylo mnoho škol poškozeno nebo zničeno.

Období komunistického režimu (1948-1989) výrazně ovlivnilo vzdělávací systém v Moravskoslezském kraji, kdy byl zasažen marxistickou ideologií. Po pádu komunismu se školy postupně vrátily k původní síle.

Dnes je vzdělávací systém v Moravskoslezském kraji rozvinutý a nabízí širokou škálu vzdělávacích možností. V kraji sídlí mnoho známých škol a univerzit, Ostravská univerzita v Ostravě, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Slezská univerzita v Opavě, Střední průmyslová škola strojní a elektrotechnická – Odborná škola v Ostravě, která se specializuje na strojírenství a elektrotechniku. Ostravská konzervatoř – Konzervatoř v Ostravě, která nabízí specializované vzdělání v oblasti hudby, divadla a mnoho dalších škol specializovaných v různých oblastech vzdělání.

3.1 Vývoj školství v Bohumíně

Historie školství v Bohumíně sahá až do středověku, i když o prvních vzdělávacích institucích ve městě je známo jen málo. Moderní vzdělávací instituce se v Bohumíně začaly formovat až v 19. století.

V roce 1848 zavedla rakouská vláda řadu vzdělávacích reforem, jejichž cílem byla modernizace systému v celé říši. V rámci těchto reforem byly v Bohumíně a dalších městech a obcích v regionu zřízeny základní školy. Tyto školy poskytovaly základní vzdělání v oblasti čtení, psaní a počítání dětem ze všech sociálních vrstev.

První škola v Bohumíně byla založena v 17. století a do 19. století bylo ve městě několik škol, které nabízely dětem základní vzdělání. K významným reformám vzdělávacího systému v Bohumíně však došlo až ve 20. století.

Na počátku 20. století došlo ve městě k rychlému rozvoji vzdělávacího systému, kdy byly zakládány nové školy a vzdělávací instituce. V roce 1921 byla v Bohumíně postavena nová školní budova, která se stala sídlem místního gymnázia, tedy typu střední školy připravující studenty na vysokoškolské studium.⁸

V meziválečném období se v Bohumíně začalo prosazovat také odborné školství. V roce 1922 byla založena bohumínská technická škola, která poskytovala odborné vzdělání v oborech jako strojírenství, kovovýroba a stavebnictví.

Školy v období 2. sv. války byli často silně ovlivněny konfliktem a mohou čelit mnoha výzvám, pokud jde o zachování jejich vzdělávacího poslání a zajištění bezpečného a stabilního prostředí pro studenty a zaměstnance. V případě Bohumína bylo město během druhé světové války obsazeno německými vojsky a stalo se součástí německé říšské župy Sudety. V důsledku toho byl ve školách zakázán český jazyk a mnoho českých učitelů a studentů bylo nuceno odejít, aby se vyhnulo perzekvování.

Kromě jazykové politiky se bohumínské školy během války potýkaly také s nedostatkem prostředků a personálu. Mnoho učitelů bylo odvedeno do armády nebo bylo nuceno pracovat v jiných zaměstnáních, takže školy byly personálně poddimenzované a jen s obtížemi zajišťovaly kvalitní výuku

⁸ Státní okresní archiv Karviná, Kronika II. české státní školy obecné v Novém Bohumíně – Šunychlu, 1922-1955, inv. č. 621

Navzdory těmto problémům některé školy v Bohumíně fungovaly i během války, často za obtížných podmínek. Například Gymnázium Františka Živného mohlo pokračovat ve výuce češtiny až do roku 1943, kdy bylo německými úřady uzavřeno. Ostatní školy ve městě, včetně odborných a živnostenských, fungovaly i nadále pod německou kontrolou.⁹

Po válce došlo v bohumínském školství k výrazným změnám, kdy byla znovu zavedena čeština jako hlavní vyučovací jazyk a vznikly nové školy a vzdělávací programy. Výzvy, kterým školy čelily v době války, ukazují odolnost pedagogů a studentů tváří v tvář nepřízni osudu a také význam vzdělání jako základního aspektu společnosti i v době krize.

Výraznými změnami prošlo bohumínské školství v období komunistického režimu. Komunistická vláda zavedla nové učební osnovy a centralizovaný vzdělávací systém, který kladl důraz na marxistickou ideologii a poslušnost vůči státu. Školy musely povinně vyučovat předměty o marxistické teorii a socialistických dějinách a učební osnovy byly navrženy tak, aby propagovaly komunistické hodnoty. Soukromé a církevní školy byly zrušeny a vzdělávací systém se dostal pod přísnou státní kontrolu.

Navzdory tlaku na přizpůsobení se komunistické ideologii mnoho škol v Bohumíně nadále podporovalo kritické myšlení a demokratické hodnoty.

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 byly Městské školy restrukturalizovány tak, aby poskytovaly jednotlivým školám větší autonomii, a znovu se začal klást důraz na význam výuky cizích jazyků. Vzdělávací systém v Bohumíně se opět reformoval. Soukromým a církevním školám byla opět povolena činnost a učební osnovy byly rozšířeny o širší škálu předmětů a přístupů. Dnes má Bohumín vzdělávací instituce, včetně základních škol, středních škol, odborných škol, které slouží studentům z různých prostředí a s různými zájmy.¹⁰

Bohumín má bohatou historii vzdělávání, která se vyznačuje řadou významných reforem a inovací. Navzdory mnoha výzvám, kterým v průběhu let čelil. A sehrál důležitou roli při utváření intelektuálního a kulturního života regionu, připravující mladé lidi na výzvy budoucnosti.

⁹ Státní okresní archiv Karviná, *Kronika školy 1921-1937 – reálné gymnázium v Bohumíně*, inv. č. 345

¹⁰ Státní okresní archiv Karviná, *Školní kronika v Novém Bohumíně 1937-51*, inv. č. 31

3.1.1 Význam jazyka ve školství – hranice tří národů

Vývoj jazykového vzdělávání ve školách byl dlouhý a složitý proces, který se značně lišil v závislosti na historickém, kulturním a politickém kontextu jednotlivých regionů a zemí.

V případě Bohumína a širšího regionu Slezska byla historie jazykového vzdělávání utvářena složitou historií politických a kulturních vlivů v regionu. V 19. a na počátku 20. století byl region rozdělen mezi rakouské a pruské císařství, která měla odlišnou jazykovou politiku a vzdělávací systémy. Důležitým faktorem bylo také složení obyvatelstva. Většinové zastoupení zde měla německy a polsky mluvící část populace, česky mluvící národnost zde byla v menšině.

V období rakousko-uherské nadvlády byla němčina hlavním vyučovacím jazykem na školách v regionu, což odráželo tehdejší dominanci monarchie. Po rozdělení regionu po první světové válce však polské a české úřady prováděly odlišnou jazykovou politiku, přičemž polské úřady prosazovaly používání polštiny ve školství a dalších oblastech.

Po druhé světové válce, po nastolení komunistické vlády v Československu, se ruština stala povinným předmětem na školách v celé zemi, včetně Bohumína. Po pádu komunistického režimu v roce 1989 se však jazyková politika země opět změnila a začal se klást důraz na výuku angličtiny a dalších cizích jazyků ve školách.

3.2 Stručná historie města

Bohumín je město v Moravskoslezském kraji v České republice, nedaleko hranic s Polskem. Má přibližně 22 000 obyvatel a rozkládá se na ploše 19,14 km².

Město má dlouhou historii, doklady o lidském osídlení sahají až do roku 1268. V průběhu staletí byl Bohumín pod vládou různých státních útvarů, včetně Koruny české, Habsburské monarchie, Rakouského císařství a Československé republiky.

Již od svého vzniku byl Bohumín strategicky důležitým městem, což platí dodnes. V 12. století se nacházel na křižovatce obchodních cest, které vedly z Moravy do Krakova a z Uher přes Těšín a dále k Baltu. Město se rozvíjelo díky frekventovanému místu a přechodu přes řeku. V té době byl postaven most, který však byl několikrát zničen při povodních. Rostoucí cestovní ruch přitahoval nové osadníky, a tak se osada Bogun za vlády krále Přemysla Otakara II. stala velkou vesnicí. Město mělo finanční výhody (vybírání mýtného od pocestných) a strategickou výhodu díky své poloze na hranicích.

První písemná zmínka o městě pochází z formulářové sbírky královny Kunhuty. Zeměpisné informace v textu odpovídají skutečnosti, a tak lze Bohumín ztotožnit s tehdejším Bogunem. Přesné datum vzniku není známo, ale osídlená osada zde existovala již dříve. Jméno naznačuje, že šlo o slovanské sídlo.

Bohumín prošel v průběhu své historie několika změnami názvu. Původní název města byl Bogun. Tento název se objevuje v historických pramenech a pochází z období jeho založení. Po skončení druhé světové války a osvobození města bylo vráceno jméno Bohumín. Tedy od roku 1945 se nazývá Bohumín a toto jméno se udrželo až do současnosti.

Jednou z nejvýznamnějších událostí v historii Bohumína byla výstavba železniční trati Vídeň – Krakov v polovině 19. století. Tato železniční trať spojila Bohumín s velkými městy v celém regionu a pomohla vytvořit z města důležitý dopravní uzel. Díky tomu vzniklo v Bohumíně mnoho továren a podniků a město zažilo období rychlého průmyslového růstu.¹¹

Během druhé světové války byl Bohumín okupován nacistickým Německem a mnoho jeho obyvatel bylo nuceno pracovat v pracovních táborech nebo bylo válkou jinak postiženo.

¹¹ GROBELNÝ, *Andělín a Bohumil ČEPELÁK*, 1976. *Bohumín: studie a materiály k dějinám a výstavbě města*. Ostrava: Profil. (str.75-301)

Těšínsko bylo obsazeno nacistickým Německem a Bohumín byl začleněn do tzv. Sudetského pohraničí. Po válce byli Němci odsunuti a město bylo znovu osídleno českým obyvatelstvem. Poté se stal Bohumín součástí Československa a prošel obdobím obnovy a rozvoje.

V období komunismu, které trvalo od roku 1948 do roku 1989, byl Bohumín centrem těžkého průmyslu a výroby. Ve městě se nacházelo několik velkých továren, včetně ocelárny a chemického závodu, které poskytovaly zaměstnání tisícům obyvatel.

Po pádu komunismu v roce 1989 prošel Bohumín obdobím ekonomické a sociální transformace. Mnoho městských továren bylo uzavřeno a místní ekonomika se přeorientovala na služby a obchod. Dnes je Bohumín moderní, rozmanité město s bohatým kulturním dědictvím a živou komunitou obyvatel. Ve městě se nachází mnoho historických památek a kulturních institucí a je známé svou přátelskou atmosférou a vysokou kvalitou života.

Dnes je Bohumín prosperujícím městem. Jeho poloha v blízkosti hranic s Polskem přispěla k tomu, že se stal důležitým dopravním uzlem, městem prochází dálnice D1 a železnice. To přispělo k rozvoji nejrůznějších průmyslových odvětví, včetně výroby, logistiky a služeb. Kromě hospodářského významu se v Bohumíně nachází také několik kulturních a historických památek, včetně kostela Nanebevzetí Panny Marie (obrázek 2), Muzea Těšínského Slezska. Ve městě je také živá umělecká a zábavní scéna, během roku se zde koná řada festivalů a akcí.

Bohumín je dynamické a rozmanité město s bohatou historií a slibnou budoucností. Jeho strategická poloha, silná ekonomika a kulturní dědictví z něj činí významné centrum obchodu, průmyslu a kultury v Moravskoslezském kraji České republiky.

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 a následném politickém a ekonomickém otevření se Bohumín začal transformovat z průmyslového města na moderní obchodní a kulturní centrum.

Současný počet obyvatel podle posledního sčítání lidu v roce 2021 žije v Bohumíně přibližně 21 000 obyvatel.¹²

¹² Bohumín: Město Bohumín [online]. 2022. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/mesto-bohumin/>

3.3 Začátek 19. stol – vznik významných škol

Na začátku 19. století došlo v Bohumíně k vzniku několika významných škol, které zásadně ovlivnily vzdělávací prostředí a kulturní rozvoj tohoto regionu. Jednou z klíčových událostí bylo založení první školy v tomto městě. Tato instituce představovala základní kámen pro budoucí rozvoj vzdělávání v Bohumíně a poskytovala základní vzdělání pro místní obyvatele. Dále se postupně rozšiřovala síť škol v různých oblastech. Nově vzniklé školy nabízely různorodé vzdělávací programy, čímž umožňovaly studentům širší spektrum možností pro svůj výběr. Vznik těchto škol vedl ke zlepšení dostupnosti vzdělání pro mládež a zároveň přispěl k formování intelektuálního a kulturního růstu Bohumína. Tyto instituce se staly důležitými centry vzdělávání a poskytovaly studentům možnost rozvoje svých schopností a dovedností. Tento vývoj školství na začátku 19. století v Bohumíně otevřel nové perspektivy pro mládež a přispěl k posílení vzdělanosti a kulturního dědictví tohoto regionu.

3.3.1 Gymnázium Františka Živného

Gymnázium Františka Živného, je prestižní škola v České republice. Škola se nachází ve městě Bohumín v Moravskoslezském kraji a má bohatou více než stoletou historii.

Škola byla založena v roce 1921 jako státní gymnázium, tedy typ střední školy, která připravuje studenty na vysokoškolské studium. Své jméno nese po Františku Živném, významném českém politikovi a spisovateli, který byl velkým zastáncem vzdělanosti a kulturního rozvoje.

První roky existence školy byly ve znamení rychlého růstu a rozšiřování. Škola si rychle získala pověst špičkové akademické školy a přitahovala studenty z celého regionu. Učební osnovy byly založeny na klasickém modelu vzdělávání se silným důrazem na jazyky, literaturu a humanitní vědy. V meziválečném období se škole dařilo i přes obtížné hospodářské a politické podmínky té doby. Učební plán byl rozšířen o nové předměty, jako je matematika a přírodní vědy, a škola si získala pověst školy s přísnými studijními standardy.¹³

¹³ Státní okresní archiv Karviná, *Kronika školy 1921-1937 – reálné gymnázium v Bohumíně*, inv. č. 345.

Historii školy však přerušila druhá světová válka, během níž ji nacistické úřady uzavřely. Po válce byla škola znovu otevřena jako státní instituce a pokračovala ve svém poslání poskytovat kvalitní vzdělání studentům v regionu.

V poválečných letech prošla škola několika důležitými reformami a inovacemi. V 60. letech 20. století byla restrukturalizována na specializovanou jazykovou školu a začala nabízet kurzy angličtiny, francouzštiny, němčiny a ruštiny. To přispělo k tomu, že se škola stala centrem jazykového vzdělávání v regionu.

V 90. letech 20. století, po pádu komunismu, prošla škola dalším obdobím reformy, kdy se přizpůsobovala nové realitě volnotržního hospodářství a rozmanitější společnosti. Učební osnovy byly modernizovány a byly zavedeny nové předměty, například informatika a obchodní studia. Škola také navázala partnerství s univerzitami a vysokými školami, což pomohlo rozšířit její akademickou nabídku a posílit její pověst.¹⁴

Dnes je Gymnázium Františka Živného nadále jednou z předních škol v České republice. Je známé svými vysokými akademickými standardy, inovativními výukovými metodami a snahou o vynikající úroveň vzdělávání. Jeho absolventi se úspěšně uplatnili v celé řadě oborů, včetně akademické sféry, obchodu a státní správy, a významně přispěli ke kulturnímu a intelektuálnímu životu země.

3.3.2 Bohumínská klášterní škola

Bohumínská klášterní škola je historická vzdělávací instituce, která se nachází na pomezí Slezské Ostravy a Bohumína. Škola byla založena koncem 19. století řádem svatého Augustina, který v Bohumíně založil klášter v roce 1880.

Zpočátku byla bohumínská klášterní škola malou základní školou, která sloužila místní komunitě. Jak se však škola rozrůstala a získávala na věhlasu, začala nabízet i středoškolské vzdělání. V roce 1905 byla škola rakousko-uherskými úřady oficiálně uznána jako gymnázium neboli střední škola. Učební plán bohumínské klášterní školy kladl důraz na klasické jazyky a humanitní vědy, jak bylo pro gymnázia té doby typické. Studenti se museli učit latinu,

¹⁴ Gymnázium Františka Živného v Bohumíně [online]. Dostupné z: <https://www.gym-bohumin.cz/cz/o-gymnaziu/historie-skoly/>

řečtinu a němčinu a řadu dalších předmětů včetně historie, literatury, matematiky a přírodních věd.

Bohumínská klášterní škola si rychle získala pověst jednoho z nejlepších gymnázií v regionu. Její studenti dosahovali u zkoušek excelentních výsledků a mnozí z nich pokračovali ve studiu na prestižních univerzitách po celé Evropě.

Bohumínská klášterní škola fungovala až do vypuknutí druhé světové války, kdy byl řád svatého Augustina nucen Bohumín opustit kvůli nacistické okupaci. Po válce byla škola znovu otevřena za komunistické vlády, ale její učební plán byl výrazně pozměněn, aby odpovídal marxistické ideologii.

Dnes je bohumínská klášterní škola veřejným gymnáziem, které nadále nabízí kvalitní vzdělání studentům v regionu. Přestože se její učební osnovy v průběhu let měnily v závislosti na měnících se vzdělávacích trendech a politických režimech, škola zůstává svědectvím trvalého odkazu řádu svatého Augustina a jeho závazku ke vzdělání a vzdělanosti.

3.3.3 Masarykova škola

V roce 1860 vzniká nová škola u nádraží v Bohumíně. Vyučujícím jazykem je čeština a němčina, ale na nátlak zřizovatele se škola přeorientuje na školu polsko-německou a v roce 1883 pouze německou. Tehdy měli otevřené pouze dvě třídy. Značný vývoj nastává až po vzniku Československé republiky. Již v roce 1919 má škola dvojnásobně více tříd. Škola následně expanduje do Šunychlu. Později tyto instituce fungují samostatně. Škola byla dále rozšířena o novou budovu dále od nádraží, jejíž kapacita byla zanedlouho také naplněna. Z tohoto důvodu zřizovali třídy i v suterénu, aby zajistili dostatek tříd. Škola dostala čestný titul „Masarykova škola“ v roce 1930.

Tato instituce byla v roce 1938 zrušena a spoustu učitelů tak přišla o zaměstnání. Během války byla budova bombardována a zčásti se zřítla. Na opravy došlo až po roce 1950. V následujících letech získala škola novou moderní tvář. Postupem času se začaly připojovat i další instituce pod křídla Masarykovy školy. Byla připojena mateřská škola a základní škola ve Starém Bohumíně.¹⁵

¹⁵ LEDVOŇ, Josef. *Mzsb: historie školy [online]. 2008. Dostupné z: <https://www.mzsb.cz/zakladni-skola/charakteristika/historie/>*

4 ŠKOLSTVÍ V BOHUMÍNĚ PO ROCE 1989

V Bohumíně se nachází řada vzdělávacích institucí, které slouží studentům všech věkových kategorií. Patří mezi ně základní školy, střední školy, odborná učiliště. Mezi základní školy v Bohumíně patří například Masarykova základní škola, Základní škola Edvarda Beneše nebo Základní škola Bezručova. Tyto školy poskytují vzdělání žákům od první do deváté třídy a nabízejí širokou škálu studijních i mimoškolních programů.

Pro studenty usilující o středoškolské vzdělání je v Bohumíně určeno gymnázium a několik odborných škol. Gymnázium Františka Živného je prestižní střední školou, která klade důraz na vynikající studijní výsledky a klasické jazyky. Střední odborná škola Bohumín poskytuje odborné vzdělání v oborech, jako je strojírenství, kovovýroba a stavebnictví.

Kromě základních a středních škol se v blízkosti Bohumína nacházejí také vysoké školy, například Slezská univerzita v Opavě. Tato univerzita nabízí řadu bakalářských a magisterských programů v oborech, jako je právo, ekonomie a společenské vědy.

Celkově je vzdělávací systém v Bohumíně rozmanitý a poskytuje studentům řadu možností, jak dosáhnout svých studijních a profesních cílů. Město má dlouhou tradici v oceňování vzdělání a investování do rozvoje svých škol a vzdělávacích programů, což zajišťuje studentům přístup ke kvalitnímu vzdělání a odborné přípravě.

4.1 Vývoj jazyka – současnost

Dnes zůstává čeština hlavním vyučovacím jazykem na většině škol v Bohumíně i širším regionu, ale žáci mají možnost učit se i další jazyky, včetně angličtiny, němčiny a někdy i polštiny. Historie jazykového vzdělávání v regionu odráží složité a vyvíjející se kulturní a politické vlivy, které v průběhu času formovaly vzdělávací systém regionu.

Na Gymnáziu Františka Živného, které je nejprestižnější střední školou v Bohumíně, je angličtina povinným předmětem pro všechny studenty. Škola nabízí také volitelné předměty v němčině a španělštině a jazykové imerzní programy, které studentům umožňují studovat v zahraničí a zdokonalovat se v jazyce.

Na základním stupni některé školy v Bohumíně nabízejí výuku jazyků jako součást svých osnov, jiné mohou nabízet mimoškolní jazykové programy nebo jazykové kroužky. Vzdělávání jazyků je důležitou součástí vzdělávacího systému v Bohumíně a studenti mají možnost učit se a procvičovat různé jazyky po celou dobu školní docházky. Na školách se můžeme setkat také s výukou cizího jazyka s rodilým mluvčím.

4.2 Vzdělávací instituce v přítomnosti

V Bohumíně existuje několik významných vzdělávacích institucí, které hrají klíčovou roli ve vzdělávání a kulturním životě tohoto regionu. Základní školy, Střední školy, Vyšší vzdělání: I když v Bohumíně není přímo umístěna univerzita, město se nachází v blízkosti měst, která domovem univerzit jsou. Studenti tak mají možnost studovat na vysokých školách v blízkých městech a využívat tak vzdělávací příležitosti ve větší škále oborů. Kromě základních a středních škol může město Bohumín nabídnout i další formy vzdělání, jako jsou jazykové školy, umělecké školy nebo instituce zaměřené na odborné kurzy a výcviky v různých oblastech.

4.3 Střední školy

Bohumín je také domovem několika středních škol, které nabízejí různé specializace v oblasti vzdělání. Mezi ně patří technické, ekonomické, průmyslové a jiné typy škol, které umožňují studentům rozvíjet své dovednosti v různých oborech.

4.3.1 Odborné školy v Bohumíně

Bohumín, město v Moravskoslezském kraji, má dlouhou historii odborného školství. Tento typ vzdělávání je zaměřen na to, aby žáci získali praktické dovednosti a znalosti potřebné pro výkon povolání v konkrétních oborech nebo profesích.

Jednou z nejstarších institucí odborného vzdělávání v Bohumíně je Střední odborná škola Bohumín, která byla založena v roce 1905. Škola zpočátku nabízela obory strojírenství,

obrábění kovů a elektrotechnika. Postupem času škola rozšířila své učební plány o další obory, jako je stavebnictví, instalatérství a autoopravárenství.

Kromě technické školy se v Bohumíně nachází několik dalších odborných škol, včetně obchodní akademie. Tyto školy poskytují vzdělání v oborech, jako je obchodní management, sociální práce, a připravují studenty na povolání v různých odvětvích.

Odborné vzdělávání v Bohumíně je vysoce ceněno místními zaměstnavateli, kteří často vyhledávají absolventy těchto institucí pro zaměstnání. Mnohé odborné školy ve městě navazují partnerství s místními podniky, které studentům poskytují možnosti stáží, učňovské přípravy a dalších typů učení na pracovišti.

V posledních letech se v České republice klade stále větší důraz na odborné vzdělávání, protože politici si uvědomují důležitost přípravy studentů na požadavky moderního trhu práce. V důsledku toho se odbornému vzdělávání v Bohumíně a dalších částech země dostalo navýšení finančních prostředků a podporu, která studentům zajistí přístup ke kvalitní odborné přípravě a vzdělávání, jež je připraví na úspěšnou kariéru.

4.3.2 Gymnázium Františka Živného

Gymnázium v Bohumíně je známé svými vysokými studijními nároky a přísnými učebními osnovami. Škola nabízí širokou škálu kurzů a programů, které pokrývají různé předměty, včetně matematiky, přírodních věd, společenských věd, jazyků a umění.

Jedním z klíčových rysů Gymnázia Františka Živného Bohumín je důraz na mimoškolní aktivity. Škola nabízí širokou škálu mimoškolních programů, které studentům umožňují objevovat jejich zájmy a rozvíjet jejich schopnosti i mimo vyučování. Mezi tyto programy patří sportovní aktivity a soutěže, hudební sbor, dramatické kroužky a iniciativy zaměřené na práci pro veřejnost.

Pedagogický sbor Gymnázia Bohumín je vysoce kvalifikovaný a snaží se poskytovat studentům náročné a podnětné vzdělávací prostředí. Učitelé školy jsou odborníky ve svých oborech a používají různé výukové metody a strategie, aby studenty zaujali a pomohli jim dosáhnout jejich studijních cílů.

Kromě akademických a mimoškolních programů má Gymnázium Bohumín také silný smysl pro komunitu. Škola podporuje studenty v tom, aby byli aktivními členy školní komunity

a účastnili se akcí a aktivit, které podporují školního ducha a hrdost. Škola má také silnou síť absolventů, která studentům poskytuje cenné kontakty a příležitosti k profesnímu rozvoji.

Bohumínské gymnázium je vysoce respektovanou vzdělávací institucí. Díky svému závazku k vynikajícímu studiu, mimoškolním aktivitám a zapojení do komunity je škola ideální volbou pro studenty, kteří hledají náročnou a obohacující středoškolskou zkušenost. (obrázek 2)

4.4 Základní školy

Město Bohumín hostí několik základních škol, které poskytují základní vzdělání pro místní děti ve věkové kategorii od prvního do devátého ročníku. Tyto školy jsou základními pilíři vzdělávacího systému města.

4.4.1 Masarykova základní škola

Škola je veřejnou institucí, která poskytuje vzdělání dětem od první do deváté třídy. Nachází se zde prostorný kampus s moderním vybavením, které zahrnuje dobře vybavenou knihovnu, vědecké laboratoře, počítačové učebny a sportovní zařízení. Součástí školy je také jídelna, kde se podávají výživná jídla pro studenty i učitele. Učitelé Masarykovy základní školy jsou vysoce kvalifikovaní a zkušení. Využívají inovativní metody výuky a vytvářejí pro své žáky podnětné prostředí. Nabízí také mimoškolní aktivity, jako jsou sport, hudba a umění, které obohacují vzdělávací zkušenosti žáků. Škola klade velký důraz na výuku jazyků, studenti se kromě mateřského českého jazyka učí také angličtinu, němčinu a ruštinu. Ke škole je ještě přidružené vzdálené pracoviště ve Starém Bohumíně, kde se poskytuje vzdělání pouze od první do čtvrté třídy. V obou školských zařízeních se nachází knihovny, které sdružují mládež v celém Bohumíně. Na Masarykově škole studuje okolo pěti set studentů. (obrázek 3)

4.4.2 Základní škola a mateřská škola tř. Dr. E. Beneše

Ve škole se nachází moderní vybavení včetně fyzikálních a chemických laboratoře. Nabízí také multimediální učebnu, která slouží pro plánované akce školy. Funguje zde blízká kooperace s Uníí rodičů, kteří se podílí na každodenních organizačních plánech školy. Konkrétně v této škole existuje také Školská rada, a to od roku 2006 a vydává školní časopis. Taky venkovní aktivity a kroužky je nutné zmínit, kroužek Všeuměl a zdravotnický kroužek. (obrázek 4)

4.5 Tabulka počtu žáků na základních školách studujících v Bohumíně za rok 2022

Nachází se zde ještě mnoho dalších základních škol, na které nesmíme zapomenout, jako Základní škola Bezručova, Základní škola Záblatí, Základní škola Benešova, Základní škola ČSA, Základní škola Skřečoš, Základní škola Pudlov. (viz tabulka níže)¹⁶

Název školy	Počet tříd	Počet žaku celkem	Prvňáčci	Devátáci
ZŠ Bezručova	5	86	19	0
ZŠ Záblatí	2	39	7	0
ZŠ Benešova	9	202	25	20
ZŠ Masarykova	23	517	58	65
ZŠ Starý Bohumín	2	40	11	0
ZŠ Skřečoš	11	214	33	24
ZŠ Pudlov	8	84	14	5
ZŠ ČSA	22	438	50	53

Základní školy Bohumín 2022

V Bohumíně se dále nachází čtyři speciální třídy, které navštěvuje třicet žáků. Celkem je tedy žáků studujících v Bohumíně 1650.

¹⁶ *Současné školství v Bohumíně [online]. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/skolstvi/skolstvi/25280-soucasne-skolstvi-v-bohumine.html>*

5 PŘÍNOS ŠKOLSTVÍ

Školy jsou důležitým centrem komunity. A nejen pro studenty, ale také pro rodiče a obyvatele města. Společné aktivity, kulturní události a spolupráce škol s místními organizacemi přispívají k posílení vztahů v komunitě. Dobře vzdělaná populace může přispět k ekonomickému rozvoji města. Absolventi škol mohou přinášet inovativní myšlenky a dovednosti na pracovní trh, což může přitahovat investice a podnikatelské aktivity do oblasti. Základní a střední školy v Bohumíně poskytují kvalitní vzdělání pro mladé lidi, připravují je na budoucí akademické i profesní výzvy a umožňují jim rozvoj dovedností v různých oblastech.

5.1 Významné osobnosti

Rozvoj města není jen otázkou událostí, ale především lidí, kteří v něm žijí. Mnoho z těchto lidí, i když zde pobývali jen krátkou dobu, přesto zanechali významný odkaz, který si zaslouží uznání. Stejně tak uznání patří těm, pro které se Bohumín stal jak domovem, tak místem posledního odpočinku. Existuje mnoho občanů spojených s Bohumínem, jejichž stopu nelze již v historii dohledat. Proto se zaměřím na osobnosti, které výrazně ovlivnily vývoj školství a celkový rozvoj Bohumína.

První významnou osobností je Josef Blokscha. Blokscha se narodil roku 1892 v Bohumíně, kde započal své studium. Poté započal další vzdělávání na gymnáziu v Těšíně, kde úspěšně odmaturoval. Na doporučení byl posléze přijat na Papežskou gregoriánskou univerzitu v Římě. Univerzitou v Římě, to ale neskončilo, zapsal se na studium teologie v Innsbrucku a zde přijal kněžské svěcení. Vrátil se do Těšína, kde sloužil na mších v jezuitském kostele. Po získání doktorátu z teologie se stal osobním kaplanem a také kooperátorem starobohumínské farnosti. Je pochován na hřbitově ve Starém Bohumíně. (obrázek 5)

Další významnou osobností, kterou je potřeba zmínit je Franz Dostal. Dostal se narodil roku 1843 v Heřmanicích. Jeho první umístěnka do školy přišla z Generálního vikariátu v Těšíně, byla to nádražní škola v Šunychlu. V roce 1872 obdržel místo vrchního učitele na obecné škole. Mezitím se přestěhoval do Starého Bohumína. Věnoval se také komunální politice a získávání duchovních artefaktů, které měli vztah k naší regionální historii. Založil fond na vytvoření městské knihovny a muzea, což byl tehdy pro Bohumín velký cíl. Jeho největším dílem byla kniha psána německy *Geschichte der Herrschaft und der Stadt Oderberg samt Umgebung*. (obrázek 6)

Nesmí se samozřejmě zapomenout na nejdůležitější osobnost ve vývoji školství v Bohumíně Františka Živného, po němž se pojmenovalo zdejší gymnázium. Živný se narodil v roce 1902, byl to učitel fyziky a matematiky a také ředitel gymnázia, které se podle něj následně pojmenovalo. Absolvoval učitelský obor matematicko-fyzický na Univerzitě Karlově, v Praze nastoupil do svého prvního zaměstnání. Přičemž v roce 1929 přesídlil do Nového Bohumína. Zde se úspěšně věnoval organizování matematických olympiád v kraji. Působil i v Jednotě českých matematiků. Podílel se na vytvoření učebnic do fyziky. Věnoval se hře šachu. V roce 1938 opustil Bohumín a působil v učitelském ústavu v Ostravě. Po druhé světové válce připravoval znovuotevření gymnázia v Bohumíně a stal se jeho ředitelem. Ředitelem dlouho nevydržel, jelikož odmítl vstup do komunistické strany, ale stále zde působil jako učitel. V roce 1954 byl opět požádán, aby nastoupil do funkce ředitele, nyní bez podmínky vstupu do strany. Do penze odešel v roce 1966, ale stále se snažil vypomáhat. Zemřel náhle na infarkt v roce 1989. (obrázek 7)

Poslední osobnost z minulosti, kterou zmíním je Ondřej Bednarčík. Narodil se v roce 1929 v Dětmovicích. Mezi lety 1943 až 1945 byl nasazen ve válčovnách v Bohumíně. Po druhé světové válce nastoupil na gymnázium, kde úspěšně odmaturoval. Po škole pracoval ve farním kostele na varhany. V Praze poté složil zkoušku z hudby a pohybového umění. V letech 1953 – 1961 byl zaměstnán v Lidové škole umění v Bohumíně. Učitelem se stal poté, co v Olomouci na univerzitě získal kvalifikaci. Následně učil na pedagogické fakultě v Ostravě hudební výchovu. V roce 1975 mu byl udělen titul kandidáta věd a umění. Následně získal funkci vedoucího katedry hudební výchovy v Ostravě.¹⁷

Na závěr této kapitoly je třeba vyzdvihnout učitele Vladimíra Bittnera, byla to významná postava podílející se na vývoji moderního školství v Bohumíně, byl učitelem s mimořádným vlivem a přínosem pro školství. Učitel Vladimír Bittner z gymnázia byl vyznamenán za jeho vynikající přínos v oblasti vzdělání. Jeho práce a přínos k rozvoji vzdělávacího prostředí byly oceněny jako výjimečné a inspirativní pro studenty i kolegy. V roce 2016 získal významná pedagogická ocenění ve dvou kategoriích - „Výrazná pedagogická osobnost roku“ a „Ocenění za dlouholetou tvůrčí pedagogickou činnost. V současné době se těší dobrému zdraví a je stále aktivní, jak ve sportu, tak v jiných oblastech života.“¹⁸ (obrázek 8)

¹⁷ Bohumín: Osobnosti [online]. 1998. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/mesto-bohumin/osobnosti/>

¹⁸ Bohumín, 2016. Učitel Vladimír Bittner z gymnázia převzal ocenění kraje [online]. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/zpravodajstvi/mestske-noviny-oko/aktuality/18974-ucitel-vladimir-bittner-z-gymnazia-prevzal-oceneni-kraje.html>

5.2 Vliv vývoje školství na společnost v Bohumíně

Školství má významný vliv na společnost a obyvatele z několika důvodů.

Díky školství se zvyšuje úroveň gramotnosti ve společnosti. Vzdělaní lidé mají schopnost číst, psát a porozumět různým textům a informacím. Gramotnost je klíčová pro osobní rozvoj, zapojení do společnosti a získávání pracovních příležitostí.

Rozvoj lidského kapitálu hraje zásadní roli. Vzdělaní jedinci tříbí lidský kapitál společnosti. Získané vědomosti, dovednosti a schopnosti prostřednictvím vzdělání přispívají k ekonomickému růstu a inovacím ve společnosti. Lidé s vzděláním mají vyšší pravděpodobnost nalézt kvalifikovanou práci a dosáhnout lepších ekonomických výsledků.

Školství může hrát důležitou roli při sociální mobilitě jednotlivců. Díky vzdělání mají lidé možnost zlepšit své socioekonomické postavení a překonat sociální bariéry. Vzdělání poskytuje lidem rovné příležitosti pro osobní růst a rozvoj nezávisle na jejich sociálním původu.

Kulturní a hodnotový přenos ve školství je prostředkem pro přenos kulturních hodnot, tradic a normativů ve společnosti. Školy vytvářejí prostředí, ve kterém se učí respektovat a rozumět různým kulturám, posilují demokratické hodnoty a přispívají k formování občanského povědomí.

Školy jsou místem setkávání a interakce různých jedinců a skupin. Vzdělávání přispívá k sociální integraci a soudržnosti ve společnosti tím, že umožňuje lidem poznávat a porozumět odlišným pohledům, zkušenostem a kulturním identitám.

Je důležité také zmínit osobní rozvoj, na který má školní docházka zásadní vliv. Školství nejen poskytuje znalosti a dovednosti, ale také podporuje osobní rozvoj jednotlivců. Studenti mají příležitost rozvíjet své schopnosti, objevovat své zájmy a talent a získávat sebevědomí a sebeúctu.

5.3 Ekonomický faktor ve vývoji školství

Ekonomika hraje ve vývoji školství v Bohumíně důležitý faktor, který ovlivňuje podmínky, dostupnost a kvalitu vzdělání. Zde je uvedeno několik hlavních aspektů ekonomického kontextu ve vývoji školství v Bohumíně.

Dostatečné finanční prostředky jsou klíčové pro zajištění kvalitního školství. Ekonomická situace města Bohumín a finanční prostředky, které jsou vyčleněny na školství, mají vliv na dostupnost moderního vybavení, knihovny, laboratoře, technologie a dalších vzdělávacích nástrojů.

Město Bohumín může čerpat dotace a finanční prostředky z různých zdrojů, jako jsou státní fondy, evropské fondy či grantové programy. Tyto finanční prostředky mohou být využity na modernizaci školních budov, infrastruktury a zlepšení vzdělávacích programů.

Místní průmysl a podniky mohou mít zájem o spolupráci se školami v Bohumíně, což může vést k vytváření stáží, odborné přípravy a programů zaměřených na praktické dovednosti potřebné pro zaměstnání v daném průmyslovém odvětví.

Spolupráce s podniky a soukromým sektorem přináší finanční podporu, granty a sponzorské dary pro školy v Bohumíně. Tyto zdroje mohou být využity pro rozšíření nabídky vzdělávacích programů, podporu vědeckého výzkumu, sportovních aktivit a kulturních akcí.

Hospodářský rozvoj města Bohumín a jeho okolí má dopad na vzdělávací systém. Růst průmyslu, podnikání a zaměstnanosti v regionu může ovlivnit školství tím, že zvyšuje poptávku po vzdělaných pracovnících a otevírá nové možnosti spolupráce mezi školami a podniky.

Vzhledem k proměnlivé povaze ekonomického kontextu je důležité, aby město Bohumín a školské instituce udržovaly vzdělávací systém aktuální a přizpůsobený potřebám ekonomiky a společnosti, aby tak poskytovaly žákům nejlepší příležitosti pro jejich budoucí kariéru a úspěch.

ZÁVĚR

Vývoj školství v Bohumíně byl ovlivněn řadou faktorů, včetně sociálních, ekonomických a politických změn. Střetávaly se zde tři různé jazykové národy, kdy každý chtěl prosazovat svůj vlastní jazyk, a to velkou měrou ovlivnilo vztahy v populaci. Ke sjednocení výuky v českém jazyce došlo až po druhé světové válce. Dnes je ve městě rozmanitá škála vzdělávacích institucí, které žákům nabízí vzdělání na mnoha úrovních, kromě vysokých škol, které se nachází v pohodlné dojezdové vzdálenosti od Bohumína.

Jedním z nejpozoruhodnějších vývojových trendů posledních let je i rozvoj odborného školství v Bohumíně. Kromě odborných škol je v Bohumíně také několik základních a středních škol, které nabízejí širokou škálu výukových programů. Mnohé z těchto škol nabízejí také mimoškolní aktivity a mimoškolní programy, které studentům poskytují příležitost objevovat své zájmy a rozvíjet svůj talent.

Dalším trendem ve vývoji škol v Bohumíně je rostoucí důraz na technologie a digitální vzdělávání. Mnoho škol ve městě investovalo do nových technologií, jako jsou interaktivní tabule, tablety a e-learningové platformy, aby žákům zlepšily zážitek z učení. To pomohlo vytvořit dynamičtější a poutavější vzdělávací prostředí, které připravuje studenty na výzvy digitálního věku, a které dělá pro studenty výuku přitažlivější.

Celkově se vývoj škol v Bohumíně vyznačuje snahou o inovace, kvalitu a excelenci. Školy ve městě se přizpůsobily měnícím se potřebám studentů ve společnosti a zůstaly v čele rozvoje vzdělávání v regionu. S ohledem na pokračující růst a rozvoj Bohumína bude školství hrát klíčovou úlohu při formování jeho nadcházejícího vývoje.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Literatura:

GROBELNÝ, Andělín a Bohumil ČEPELÁK, 1976. *Bohumín: studie a materiály k dějinám a výstavbě města*. Ostrava: Profil.

KÁDNER, Otakar, 1912. *Stručné dějiny pedagogiky a školství*. Praha: Dědictví Komenského. Spisy Dědictví Komenského.

PÍŠOVÁ, Eva, 2014. *Ideologické aspekty vzdělávání v socialistickém Československu.: Projevy ideologických prvků v učebnicích pro střední školy*. Plzeň. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta filozofická.

TOMÁŠOVÁ, Zuzana, 2019. *Polské národnostní školství v regionu Těšínského Slezska: Vývoj v čase a faktory ovlivňující jeho stabilitu*. Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta

HORÁK, Záboj, 2011. *Církev a české školství: právní zajištění působení církve a náboženských společností ve školství na území českých zemí od roku 1918 do současnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3623-5.

TEISTER, Jan František a Zdeněk VESELÝ, 2006. *Od Bogunu k Bohumínu: historický průvodce městem*. Havířov. ISBN 80-903746-0-3.

ADAMUS, Alois, 1930. *Jazyková otázka ve školství na Těšínsku*, Moravská Ostrava.

KŮSOVÁ, P, 2013. Diplomová práce. *Školství v době I. Československé republiky*. Olomouc.

FAIMONOVÁ, Abby, 1910. *Dějiny školství rakouského: Po roce 1848, Svazek 2*. Šolc

BANASINSKÝ, Vít, 2009. *Lidovýchovná činnost a české menšinové školství Slezské Matice osvěty lidové v česko-těšínském okrese ve 20. letech 20. století*. Praha. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, filozofická fakulta.

JAROŠ, Karel a Jan JOB, 1961. *Rozvoj československého školství v číslech*. Praha: Statistické a evidenční vydavatelství tiskopisů.

ŠMAHELOVÁ, Bohumíra. *Dějiny školy a pedagogiky: Vznik výchovy*.

Prameny:

Státní okresní archiv Karviná, *Kronika české obecné školy ve Starém Bohumíně za léta 1920-38*, inv. č. 619.

Státní okresní archiv Karviná, *Kronika II. české státní školy obecné v Novém Bohumíně – Šunychlu, 1922-1955*, inv. č. 621

Státní okresní archiv Karviná, *Kronika školy 1921-1937 – reálné gymnázium v Bohumíně*, inv. č. 345.

Státní okresní archiv Karviná, *Kronika III. obecné školy s československým jazykem vyučovacím v Novém Bohumíně*, inv. č. 407

Státní okresní archiv Karviná, *Školní kronika v Novém Bohumíně 1937-51*, inv. č. 31

Internetové zdroje:

LEDVOŇ, Josef. *Mzsb: historie školy* [online]. 2008. Dostupné z: <https://www.mzsb.cz/zakladni-skola/charakteristika/historie/>

Bohumín: *Osobnosti* [online]. 1998. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/mesto-bohumin/osobnosti/>

Bohumín: *Město Bohumín* [online]. 2022. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/mesto-bohumin/>

Zpráva o vývoji českého regionálního školství po roce 1989. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. [Online] 2009. Dostupné z: https://www.msmt.cz/file/8254_1_1/

Zsbezrucova: *Historie školy na Bezručově ulici* [online]. Dostupné z: <https://www.zsbezrucova.cz/zakladni-skola/historie/>

Bohumín, 2016. *Učitel Vladimír Bittner z gymnázia převzal ocenění kraje* [online]. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/zpravodajstvi/mestske-noviny-oko/aktuality/18974-ucitel-vladimir-bittner-z-gymnazia-prevzal-oceneni-kraje.html>

PŘÍLOHY

Obrázek 1: Vznik železnice (*Webová kronika železniční stanice Bohumín: Historie vzniku železniční stanice Bohumín*, 2023. In: *Wikipedie [online]*. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://kronikazelstanicebohumin.estranky.cz/img/picture/1/zamecek.jpg>)

Obrázek 2: Foto z drona Gymnázium současnost (*Drone photo of a grammar school of Bohumín*, 2022. In: *Wikipedie [online]*. [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c6/GF%C5%BD_Bohum%C3%ADn_-_dron.jpg)

Obrázek 3: *Masarykova základní škola a Mateřská škola Bohumín*. In: *Portál ČŠI [online]*. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: https://portal.csicr.cz/A03/120bc21478c54487a03e696b65959cd5_Obr%C3%A1zek2.jpg

Obrázek 4: *Základní škola a mateřská škola tř. Dr. E. Beneše*, 2022. In: *Město Bohumín [online]*. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/data/foto/zakladni-skola-benesova-klub-benik/01.jpg>

Obrázek 5-7: foto Franz Dostal, Josef Blokscha, František Živný (*Bohumín: Osobnosti [online]*, 2023. In: . [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/mesto-bohumin/osobnosti/>)

Obrázek 8: *Bohumín, 2016. Učitel Vladimír Bittner z gymnázia převzal ocenění kraje [online]*. Dostupné z: https://www.mesto-bohumin.cz/data/foto_clanek/018974_1.jpg

Tabulka 1: *Bohumín: Základní školy Bohumín (Současné školství v Bohumíně [online]*. 2022 [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: https://www.mesto-bohumin.cz/cz/o-meste/skolstvi/25280-soucasne-skolstvi-v-bohumine.html?fbclid=IwAR32lf65PF15lvRwdLMT5yahjAaI89XLRBHj5_lvzKWCzJ-mtZ4JlpGdVeQ

Obrázek 1 Vznik železnice

Obrázek 3 Masarykova základní škola

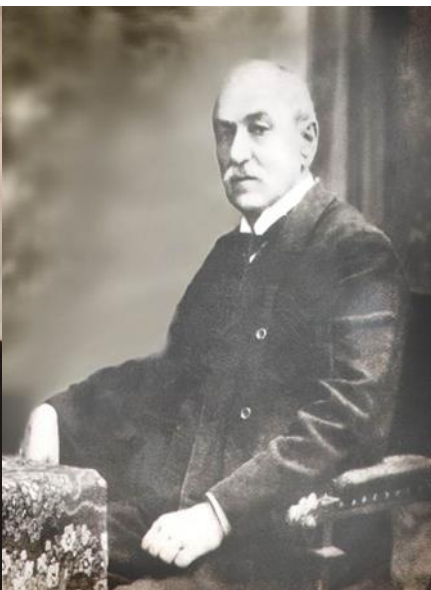
Obrázek 2 Foto z drona Gymnázium současnost

Obrázek 4 Základní škola a mateřská škola tř. Dr. E. Beneše

Obrázek 5 Josef Blokscha

Obrázek 6 Franz Dostal

Obrázek 7 František Živný

Obrázek 8 Učitel Vladimír Bittner z gymnázia převzal ocenění kraje